

บทที่ 2

ข้อมูลดัชนีทุนทางสังคม

1. ข้อมูลดัชนีทุนทางสังคมในประเทศไทย

ด้วยความร่วมมือจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ทำให้ได้รับข้อมูลอันมีประโยชน์ยิ่งต่อการศึกษาข้อมูลดัชนีทุนทางสังคมในประเทศไทย กล่าวคือ ทาง สศช. ได้มีโครงการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำกรอบตัวชี้วัดทุนทางสังคมไทย โดยมีสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นผู้ศึกษาวิจัย รวบรวมผลการศึกษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 มิติทุนทางสังคมในประเทศไทย

การจัดแบ่งมิติทุนทางสังคมออกเป็น 6 มิติ ดังนี้

- 1.1.1 มิติด้านกลุ่มและเครือข่าย (Groups and Networks)
- 1.1.2 มิติด้านความไว้วางใจและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Trust and Solidarity)
- 1.1.3 มิติด้านกิจกรรมร่วม และความร่วมมือ (Collective Action and Cooperation)
- 1.1.4 มิติด้านข่าวสารและการสื่อสาร (Information and Communication)
- 1.1.5 มิติด้านการรวมกลุ่มทางสังคม และการผนวกเข้าร่วม (Social Cohesion and Inclusion)
- 1.1.6 มิติด้านการมีอำนาจ และกิจกรรมทางการเมือง (Empowerment and Political Action)

1.2 องค์ประกอบทุนทางสังคมในประเทศไทย

จากร่างรายงานการจัดทำกรอบตัวชี้วัดทุนทางสังคมไทย ของ สศช. พบว่า มิติทุนทางสังคมได้ถูกใช้เป็นองค์ประกอบทุนทางสังคมด้วยเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้องค์ประกอบทุนทางสังคมจึงประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบเช่นเดียวกับมิติทุนทางสังคม คือ

- 1.2.1 องค์ประกอบด้านกลุ่มและเครือข่าย (Groups and Networks)
- 1.2.2 องค์ประกอบด้านความไว้วางใจและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Trust and Solidarity)

1.2.3 องค์ประกอบด้านกิจกรรมร่วม และความร่วมมือ (Collective Action and Cooperation)

1.2.4 องค์ประกอบด้านข่าวสารและการสื่อสาร (Information and Communication)

1.2.5. องค์ประกอบด้านการรวมกลุ่มทางสังคม และการผนวกเข้าร่วม (Social Cohesion and Inclusion)

1.2.6 องค์ประกอบด้านการมีอำนาจ และกิจกรรมทางการเมือง (Empowerment and Political Action)

1.3 ดัชนีทุนทางสังคมในประเทศไทย

จาก 6 องค์ประกอบ ดังกล่าวข้างต้น ได้กำหนดดัชนีทุนทางสังคม แยกตามประเภทขององค์ประกอบ รวมทั้งหมดมี 72 ดัชนี ดังต่อไปนี้

1.3.1 องค์ประกอบด้านกลุ่มและเครือข่าย (Groups and Networks) ประกอบด้วย 26 ดัชนี ได้แก่

- (1) การมีกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ในหมู่บ้าน
- (2) การมีกลุ่มอาชีพในหมู่บ้าน
- (3) การมีกองทุนหมู่บ้านในหมู่บ้าน
- (4) การมีธนาคารหมู่บ้านในหมู่บ้าน
- (5) การมีกลุ่มอาสาสมัครในหมู่บ้าน
- (6) การมีกลุ่มผู้สูงอายุในหมู่บ้าน
- (7) การมีกลุ่มชุมชนในหมู่บ้าน
- (8) การมี ชกส. ในหมู่บ้าน
- (9) การเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์
- (10) การเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพ
- (11) การเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- (12) การเป็นสมาชิกธนาคารหมู่บ้าน
- (13) การเป็นสมาชิกกลุ่มอาสาสมัคร
- (14) การเป็นสมาชิกกลุ่มผู้สูงอายุ
- (15) การเป็นสมาชิกกลุ่มชุมชน
- (16) การเป็นสมาชิก ชกส.
- (17) สมาชิกของกลุ่มที่มีอยู่ในหมู่บ้านมีความเหมือนกันด้านเพศ
- (18) สมาชิกของกลุ่มที่มีอยู่ในหมู่บ้านมีความเหมือนกันด้านอายุ

- (19) สมาชิกของกลุ่มที่มีอยู่ในหมู่บ้านมีความเหมือนกันด้านอาชีพ
- (20) สมาชิกของกลุ่มที่มีอยู่ในหมู่บ้านมีความเหมือนกันด้านการศึกษา
- (21) กลุ่มที่มีอยู่ในหมู่บ้านมีการทำงาน/ติดต่อกับเครือข่ายนอกหมู่บ้าน/ชุมชน
- (22) การขอความช่วยเหลือจากสมาชิกในครอบครัวของท่านเองเมื่อมีปัญหาส่วนตัว
- (23) การขอความช่วยเหลือจากเครือญาติเมื่อมีปัญหาส่วนตัว
- (24) การขอความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านเมื่อมีปัญหาส่วนตัว
- (25) การขอความช่วยเหลือจากเพื่อนนอกชุมชนเมื่อมีปัญหาส่วนตัว
- (26) การขอความช่วยเหลือจากกรรมการกลุ่มที่ท่านเป็นสมาชิกเมื่อมีปัญหาส่วนตัว

1.3.2. องค์ประกอบด้านความไว้วางใจและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

(Trust and Solidarity) ประกอบด้วย 20 ข้อนี้ ได้แก่

- (1) คนในชุมชนส่วนใหญ่ไว้วางใจได้
- (2) คนไทยส่วนใหญ่ไว้วางใจได้
- (3) คนในชุมชนบางส่วนไม่น่าไว้วางใจจึงต้องระวังตัวตลอดเวลา
- (4) คนไทยบางส่วนไม่น่าไว้วางใจจึงต้องระวังตัวตลอดเวลา
- (5) ความไว้วางใจที่ท่านมีต่อตำรวจ
- (6) ความไว้วางใจที่ท่านมีต่อทหาร
- (7) ความไว้วางใจที่ท่านมีต่อนายอำเภอ
- (8) ความไว้วางใจที่ท่านมีต่อกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน
- (9) ความไว้วางใจที่ท่านมีต่อครู
- (10) ความไว้วางใจที่ท่านมีต่อหมอ/พยาบาล
- (11) ความไว้วางใจที่ท่านมีต่อพัฒนากร
- (12) ความไว้วางใจที่ท่านมีต่อนายทุน/พ่อค้า
- (13) ความไว้วางใจที่ท่านมีต่อเจ้าหน้าที่องค์กรภาคเอกชน
- (14) ความไว้วางใจที่ท่านมีต่อ อบต./ อบจ.
- (15) ความคิดเห็นต่อความช่วยเหลือของคนส่วนใหญ่ในชุมชน
- (16) ความคิดเห็นต่อการระมัดระวังตัวเมื่อมีการขอความช่วยเหลือจากใครก็ตามในหมู่บ้าน/ชุมชน มิฉะนั้นแล้วจะมีคนมาฉกฉวยประโยชน์/เอารัดเอาเปรียบ
- (17) การให้ความร่วมมือโดยสละเงิน

- (18) การให้ความร่วมมือโดยสละเวลา
- (19) การให้ความร่วมมือโดยสละแรงงาน
- (20) การให้ความร่วมมือโดยสละวัสดุอุปกรณ์

1.3.3 องค์ประกอบด้านกิจกรรมร่วม และความร่วมมือ (Collective Action and Cooperation) ประกอบด้วย 2 ดัชนี ได้แก่

- (1) จำนวนครั้งของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนในรอบปีที่ผ่านมา
- (2) ความคิดเห็นต่อการร่วมแรงร่วมใจกันแก้ไขปัญหาของคนในชุมชน

1.3.4. องค์ประกอบด้านข่าวสารและการสื่อสาร (Information and Communication) ประกอบด้วย 7 ดัชนี ได้แก่

- (1) ความถี่ในการรับข่าวสารจากเสียงตามสายในหมู่บ้าน/ชุมชน
- (2) ความถี่ในการรับข่าวสารจากวิทยุ
- (3) ความถี่ในการรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์
- (4) ความไว้วางใจต่อข้อมูลจากสื่อของรัฐ
- (5) ความไว้วางใจต่อข้อมูลจากสื่อของเอกชน
- (6) ความไว้วางใจต่อสื่อมนุษย์
- (7) การติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ในช่วงเดือนที่ผ่านมา

1.3.5. องค์ประกอบด้านการรวมกลุ่มทางสังคม และการผนวกเข้าร่วม (Social Cohesion and Inclusion) ประกอบด้วย 13 ดัชนี ได้แก่

- (1) ความแตกต่างของสมาชิกกลุ่มในฐานะทางการเงิน/ความร่ำรวยก่อให้เกิดปัญหา
- (2) ความแตกต่างของสมาชิกกลุ่มในด้านสถานภาพทางสังคม/ตำแหน่งหน้าที่ก่อให้เกิดปัญหา
- (3) ความแตกต่างของสมาชิกกลุ่มในด้านการศึกษาก่อให้เกิดปัญหา
- (4) ความแตกต่างของสมาชิกกลุ่มในด้านการถือครองที่ดินก่อให้เกิดปัญหา
- (5) ความแตกต่างของสมาชิกกลุ่มในด้านการมีวัตถุสิ่งของและเครื่องอำนวยความสะดวกก่อให้เกิดปัญหา
- (6) ความแตกต่างของสมาชิกกลุ่มในด้านเพศก่อให้เกิดปัญหา
- (7) ความแตกต่างของสมาชิกกลุ่มในด้านความเชื่อทางการเมืองก่อให้เกิดปัญหา
- (8) ความแตกต่างของสมาชิกกลุ่มในด้านอายุ/ช่วงวัยก่อให้เกิดปัญหา

- (9) ความแตกต่างของสมาชิกกลุ่มในด้านการอยู่ในพื้นที่มานานกับเพิ่งย้ายมาอยู่ก่อให้เกิดปัญหา
- (10) ความแตกต่างของสมาชิกกลุ่มในด้านศาสนาก่อให้เกิดปัญหา
- (11) ความแตกต่างของสมาชิกกลุ่มในด้านภาษาพูดก่อให้เกิดปัญหา
- (12) ปัญหาที่เกิดจากความแตกต่างของสมาชิกกลุ่มนำไปสู่ความรุนแรงในหมู่บ้าน/ชุมชน
- (13) ความรู้สึกของท่านต่อผู้คนในหมู่บ้าน/ชุมชน

1.3.6. องค์ประกอบด้านการมีอำนาจ และกิจกรรมทางการเมือง

(Empowerment and Political Action) ประกอบด้วย 4 ดัชนี ได้แก่

- (1) ทักษะคิดต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น
- (2) ความสามารถในการปรับปรุงวิถีชีวิต สถานภาพของตนเองและครอบครัว
- (3) สาเหตุที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
- (4) ความคิดเห็นต่อการออกไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

2. ข้อมูลดัชนีทุนทางสังคมของต่างประเทศ

ข้อมูลดัชนีทุนทางสังคมของต่างประเทศ ที่นำเสนอในส่วนนี้ มาจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุนทางสังคมจากแหล่งต่างๆ คือ ธนาคารโลก ประเทศ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ อินโดนีเซีย และ ออสเตรเลีย

2.1 ข้อมูลดัชนีทุนทางสังคมของธนาคารโลก

จากการศึกษาเอกสาร World Bank Working Paper No. 18 “**Measuring Social Capital: An Integrated Questionnaire**” พบว่าทางธนาคารโลกได้จัดแบ่งมิติทุนทางสังคมออกเป็น 6 มิติ 11 องค์ประกอบ 50 ดัชนีชี้วัด ดังนี้

2.1.1. มิติด้านกลุ่มและเครือข่าย

(1) องค์ประกอบด้านกลุ่ม ประกอบด้วย 12 ดัชนี ดังต่อไปนี้

- (1.1) จำนวนและประเภทของกลุ่ม
- (1.2) สมาชิกในครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม
- (1.3) ระดับในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- (1.4) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่ม
- (1.5) การเสียสละทรัพยากรให้กับกลุ่ม
- (1.6) การเลือกผู้นำกลุ่ม
- (1.7) ประสิทธิภาพของผู้นำกลุ่ม
- (1.8) การทำงานร่วมกับกลุ่มอื่นในชุมชน
- (1.9) การทำงานร่วมกับกลุ่มอื่นนอกชุมชน
- (1.10) แหล่งเงินทุนของกลุ่ม
- (1.11) ระยะเวลาในการดำเนินงานของกลุ่มนับตั้งแต่ก่อตั้ง
- (1.12) ประสิทธิภาพของกลุ่ม

(2) องค์ประกอบด้านเครือข่าย ประกอบด้วย 5 ดัชนี ดังต่อไปนี้

- (2.1) จำนวนเพื่อนสนิทที่สามารถพูดคุยหรือขอความช่วยเหลือได้
- (2.2) จำนวนคนที่สามารถให้ความช่วยเหลือด้านการเงินยามฉุกเฉิน
- (2.3) จำนวนคนที่มาขอรับความช่วยเหลือในระยะ 1 เดือน
- (2.4) การได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านเมื่อมีปัญหา
- (2.5) การได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มที่เป็นสมาชิก

2.1.2. มิติด้านความไว้วางใจและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

- (1) องค์ประกอบด้านความไว้วางใจ ประกอบด้วย 6 ดัชนี ดังต่อไปนี้
 - (1.1) ความไว้วางใจต่อบุคคลในสังคม
 - (1.2) ความไว้วางใจต่อบุคคลในชุมชน
 - (1.3) ความไว้วางใจต่อบุคคลที่มีเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา เดียวกัน
 - (1.4) ความไว้วางใจต่อบุคคลที่มีเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา แตกต่างกัน
 - (1.5) ความไว้วางใจต่อกลุ่มอาชีพสำคัญในสังคม
 - (1.6) การเปลี่ยนแปลงของระดับความไว้วางใจในชุมชนในรอบ 1 ปี
- (2) องค์ประกอบด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ประกอบด้วย 2 ดัชนี ดังต่อไปนี้
 - (2.1) ระดับความช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในชุมชน
 - (2.2) การช่วยเหลือโครงการที่มีประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่แม้ตนเองไม่ได้รับประโยชน์จากโครงการดังกล่าว

2.1.3. มิติด้านกิจกรรมและความร่วมมือ

- (1) องค์ประกอบด้านกิจกรรม ประกอบด้วย 4 ดัชนี ดังต่อไปนี้
 - (1.1) การเข้าร่วมทำงานที่เป็นประโยชน์โดยรวมต่อชุมชน
 - (1.2) ระยะเวลา (วัน) ในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนในรอบ 3 เดือน
 - (1.3) จำนวนกิจกรรมที่เข้าร่วม
 - (1.4) การตอบสนองต่อบุคคลที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน
- (2) องค์ประกอบด้านความร่วมมือ ประกอบด้วย 1 ดัชนี ดังต่อไปนี้
 - (2.1) ระดับความร่วมมือในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในหมู่บ้าน

2.1.4. มิติด้านข่าวสารและการสื่อสาร

- (1) องค์ประกอบด้านข่าวสารและการสื่อสาร ประกอบด้วย 2 ดัชนี
 - (1.1) จำนวนสื่อที่สามารถเข้าถึง
 - (1.2) ระดับความไว้วางใจในสื่อต่างๆ

2.1.5. มิติด้านความสมานฉันท์ทางสังคม การอยู่ร่วมกันในสังคม ความขัดแย้ง

และความรุนแรง

- (1) องค์ประกอบด้านความสมานฉันท์ทางสังคม ประกอบด้วย 4 ดัชนี
 - (1.1) ระดับความหลากหลายของชนชาติและชนชั้นในสังคม

- (1.2) ระดับของปัญหาที่เกิดจากความหลากหลายระหว่างชนชาติ และ
ชนชั้นภายในชุมชน
- (1.3) ระดับการกีดกันของกลุ่มบุคคลที่แตกต่างทางชนชาติและชนชั้น
- (1.4) ระดับความสมานฉันท์ในชุมชน
- (2) องค์ประกอบด้านการอยู่ร่วมกันในชุมชน ประกอบด้วย 2 ดัชนี
 - (2.1) จำนวนครั้งในการเข้าร่วมงานที่เกี่ยวกับสังคมและประเพณี
ในรอบ 1 ปี
 - (2.2) จำนวนครั้งการเยี่ยมเยียนระหว่างกันภายในชุมชน
- (3) องค์ประกอบด้านความขัดแย้งและความรุนแรง ประกอบด้วย
4 ดัชนี
 - (3.1) ระดับความรุนแรงภายในหมู่บ้าน
 - (3.2) ระดับการเปลี่ยนแปลงความรุนแรงภายในหมู่บ้าน ภายในเวลา 3 ปี
 - (3.3) การที่บุคคลในครอบครัวเคยตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมหรือความ
รุนแรง
 - (3.4) ความเสียหายของทรัพย์สินที่เกิดจากบุคคลอื่น
- 2.1.6. มิติด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง
 - (1) องค์ประกอบด้านหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง ประกอบด้วย
8 ดัชนี
 - (1.1) ระดับการมีอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตด้วยตนเอง
 - (1.2) ระดับความสำคัญของตนเองต่อการพัฒนาชุมชน
 - (1.3) จำนวนการร้องเรียนเพื่อประโยชน์ของชุมชนในรอบ 1 ปี
 - (1.4) ระดับการตอบสนองของนักการเมืองท้องถิ่นหรือระดับประเทศ
ต่อการเรียกร้อง
 - (1.5) การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองและการประชุมสาธารณะ
 - (1.6) การไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ
 - (1.7) ระดับความซื่อสัตย์ของข้าราชการและผู้นำชุมชน
 - (1.8) การจ่ายเงินพิเศษให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ดำเนินการสิ่งใด
สิ่งหนึ่ง

2.2 ข้อมูลดัชนีทุนทางสังคมของประเทศสหรัฐอเมริกา

จากการศึกษาเอกสาร Social Capital Community Benchmark Survey (September 2002) พบว่าการศึกษาทุนทางสังคมในสหรัฐอเมริกา ได้มีการแบ่งเป็น 8 มิติ 11 องค์ประกอบ 52 ดัชนี ดังต่อไปนี้

2.2.1. มิติด้านความไว้วางใจทางสังคม (Social Trust) 2 องค์ประกอบ 10 ดัชนี คือ

(1) องค์ประกอบด้านความไว้วางใจทางสังคม ประกอบด้วย 6 ดัชนี คือ

- (1.1) ระดับความไว้วางใจในผู้อื่น
- (1.2) ระดับความระวังตัวเมื่อติดต่อกับผู้อื่น
- (1.3) ระดับความไว้วางใจในเพื่อนบ้าน
- (1.4) ระดับความไว้วางใจในเพื่อนร่วมงาน
- (1.5) ระดับความไว้วางใจในบุคคลที่นับถือศาสนาเดียวกัน
- (1.6) ระดับความไว้วางใจในกลุ่มอาชีพต่างๆ

(2) องค์ประกอบด้านความไว้วางใจบุคคลที่มีความแตกต่างด้านสีผิว และเชื้อชาติ ประกอบด้วย 4 ดัชนี คือ

- (2.1) ระดับความไว้วางใจในคนผิวขาว
- (2.2) ระดับความไว้วางใจในคนผิวดำ
- (2.3) ระดับความไว้วางใจในคนเอเชีย
- (2.4) ระดับความไว้วางใจในคนละตินอเมริกา

2.2.2 มิติด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) 2 องค์ประกอบ 12 ดัชนี คือ

(1) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ประกอบด้วย 5 ดัชนี คือ

- (1.1) จำนวนวันที่อ่านหนังสือพิมพ์ในรอบสัปดาห์
- (1.2) ระดับความสนใจในกิจกรรมทางการเมือง
- (1.3) การไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น
- (1.4) การไปใช้สิทธิเลือกตั้งประธานาธิบดี
- (1.5) ระดับการมีความรู้เกี่ยวกับนักการเมืองที่เป็นตัวแทนของรัฐ

(2) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการประท้วงทางการเมือง ประกอบด้วย 7 ดัชนี คือ

- (2.1) จำนวนการลงชื่อร้องเรียนในรอบปีที่ผ่านมา
- (2.2) จำนวนการเข้าร่วมประชุมทางการเมืองในรอบปีที่ผ่านมา

- (2.3) จำนวนการเข้าร่วมปราชัย ต่อต้าน หรือเงินประท้วง ในรอบปีที่ผ่านมา
- (2.4) ระดับการมีส่วนร่วมในสหภาพแรงงาน
- (2.5) ระดับการมีส่วนร่วมในองค์กรเพื่อการเรียกร้องสิทธิต่างๆ
- (2.6) ระดับการมีส่วนร่วมในกลุ่มทางการเมือง
- (2.7) จำนวนที่เป็นสมาชิกในกลุ่มที่มีการเคลื่อนไหวเพื่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

2.2.3. มิติด้านการเป็นผู้นำชุมชน และความผูกพันต่อสมาคม (Civic leadership and Associational Involvement) 2 องค์ประกอบ 5 ดัชนี คือ

- (1) องค์ประกอบด้านการเป็นผู้นำชุมชน ประกอบด้วย 4 ดัชนี คือ
 - (1.1) จำนวนของการเป็นสมาชิกในสมาคมต่างๆ
 - (1.2) จำนวนการเป็นกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ในสมาคมต่างๆ
 - (1.3) จำนวนที่เข้าร่วมประชุมในสมาคมในรอบปีที่ผ่านมา
 - (1.4) จำนวนที่เข้าร่วมประชุมสาธารณะ หรือประชุมเมือง ประชุมโรงเรียนในรอบปีที่ผ่านมา
- (2) องค์ประกอบด้านความผูกพันต่อสมาคม ประกอบด้วย 1 ดัชนี คือ
 - (2.1) จำนวนของการเป็นสมาชิกในสมาคมต่างๆ

2.2.4. มิติด้านการเสียสละและอาสาสมัคร (Giving and Volunteering) 1 องค์ประกอบ 9 ดัชนี คือ

- (1) องค์ประกอบด้านการเสียสละและอาสาสมัคร ประกอบด้วย 9 ดัชนี คือ
 - (1.1) จำนวนเงินที่บริจาค (ไม่เกี่ยวกับศาสนา)
 - (1.2) จำนวนเงินที่บริจาคเพื่อศาสนา
 - (1.3) จำนวนครั้งที่เป็นอาสาสมัคร
 - (1.4) จำนวนครั้งที่เป็นอาสาสมัครเพื่อกิจทางศาสนา
 - (1.5) จำนวนครั้งที่เป็นอาสาสมัครเพื่อกิจกรรมทางสุขภาพ หรือเพื่อต่อต้านโรคร้าย
 - (1.6) จำนวนครั้งที่เป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือผู้ยากไร้ เพื่อการศึกษา หรือเพื่อเด็ก
 - (1.7) จำนวนครั้งที่เป็นอาสาสมัครเพื่อคนยากจน หรือคนชรา
 - (1.8) จำนวนครั้งที่เป็นอาสาสมัครเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรม หรือศิลปะ
 - (1.9) จำนวนครั้งที่เป็นอาสาสมัครเพื่อกิจกรรมภายในชุมชน

2.2.5. มิติด้านความผูกพันที่อยู่บนฐานแห่งความศรัทธา (Faith based engagement)

1 องค์ประกอบ 5 ดัชนี คือ

(1) องค์ประกอบด้านความผูกพันที่อยู่บนฐานแห่งความศรัทธา ประกอบด้วย 5 ดัชนี คือ

- (1.1) การเป็นสมาชิกโบสถ์ และองค์กรทางศาสนา
- (1.2) จำนวนในการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา
- (1.3) ระดับในการมีส่วนร่วมกิจกรรมของโบสถ์
- (1.4) ระดับในการมีส่วนร่วมในองค์กรทางศาสนา
- (1.5) จำนวนที่เป็นอาสาสมัครเพื่อศาสนา

2.2.6. มิติด้านความผูกพันทางสังคมที่ไม่เป็นทางการ (Informal social ties)

1 องค์ประกอบ 5 ดัชนี คือ

(1) องค์ประกอบด้านความผูกพันทางสังคมที่ไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย 5 ดัชนี คือ

- (1.1) จำนวนที่ได้ไปเล่นไพ่ หรือเกมอื่นๆ ในรอบปีที่ผ่านมา
- (1.2) จำนวนที่ได้ไปเยี่ยมญาติ
- (1.3) จำนวนที่มีเพื่อนมาเยี่ยม
- (1.4) จำนวนที่ได้สังสรรค์กับเพื่อนร่วมงานนอกเวลางาน
- (1.5) จำนวนที่ไปเที่ยวกับเพื่อนในสถานที่สาธารณะ

2.2.7. มิติด้านมิตรภาพบนความแตกต่าง (Diversity of our friendships)

(1) องค์ประกอบด้านมิตรภาพบนความแตกต่าง ประกอบด้วย 5 ดัชนี คือ

- (1.1) จำนวนเพื่อนที่เป็นคนผิวขาว
- (1.2) จำนวนเพื่อนที่เป็นคนผิวดำ
- (1.3) จำนวนเพื่อนที่เป็นชาวเอเชีย
- (1.4) จำนวนเพื่อนที่เป็นคนละตินอเมริกา
- (1.5) จำนวนเพื่อนที่เป็นพวกรักร่วมเพศ

2.2.8. มิติด้านความเท่าเทียมกันในสังคม (Equality of civic engagement)

1 องค์ประกอบ 1 ดัชนี คือ

(1) องค์ประกอบด้านความเท่าเทียมกันในสังคม ประกอบด้วย 1 ดัชนี คือ

- (1.1) ระดับการกีดกันในสังคมด้านต่างๆ

2.3 ข้อมูลดัชนีทุนทางสังคมของประเทศอังกฤษ

จากการศึกษาเอกสาร Social Capital Question Bank (June 2002) พบว่าในประเทศอังกฤษได้มีการศึกษาทุนทางสังคม โดยได้แบ่งออกเป็น 5 มิติ ทุกๆ มิติของทุนทางสังคมประกอบด้วยองค์ประกอบ 1 องค์ประกอบ ซึ่งก็คือตัวมิติทุนทางสังคมนั่นเอง รวม 5 องค์ประกอบ 47 ดัชนี ดังต่อไปนี้

2.3.1. มิติและองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม, ความเชื่อมโยงทางสังคม, และความผูกพัน (Participation, Social Engagement, Commitment) ประกอบด้วย 11 ดัชนี คือ

- (1) ระดับการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่น
- (2) ระดับการรับรู้ถึงข้อกีดกันในการมีสัมพันธ์กับกลุ่มท้องถิ่น
- (3) ระดับการมีสัมพันธ์ในกลุ่มท้องถิ่น
- (4) ระดับการมีส่วนร่วมอย่างเต็มใจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงาน
- (5) ระดับการมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมทางการเมือง หรือการออกเสียงเลือกตั้ง
- (6) จำนวนการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรต่างๆ
- (7) จำนวนการดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อท้องถิ่น
- (8) ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา
- (9) ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
- (10) ระดับการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น
- (11) ระดับความสนิทสนมกับเพื่อนบ้าน

2.3.2. มิติและองค์ประกอบด้านการควบคุม และการบังเกิดผลอันเนื่องมาจากตนเอง (Control and Self-efficacy) ประกอบด้วย 7 ดัชนี คือ

- (1) ระดับการรับรู้ถึงการมีอำนาจควบคุมในกิจการชุมชน
- (2) ระดับการรับรู้ถึงการมีอำนาจควบคุมในด้านสุขภาพของตนเอง
- (3) ระดับความพึงพอใจในการควบคุมชีวิตตนเอง
- (4) ระดับการตระหนักถึงสิทธิ และความรับผิดชอบในฐานะประชาชน
- (5) ระดับการตระหนักถึงผลกระทบที่มาจากการตัดสินใจทางการเมือง
- (6) ระดับการรับรู้ถึงความพึงพอใจในชีวิต
- (7) ระดับการควบคุมภาวะจิต

2.3.3. มิติและองค์ประกอบด้านการรับรู้ถึงลักษณะ หรือโครงสร้างของชุมชน (Perception of Community Level Structures or Characteristic) ประกอบด้วย 12 ดัชนี

- (1) ระดับความพึงพอใจและสนุกในการใช้ชีวิตในชุมชน
- (2) ระดับของการเข้าใจถึงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเจ็บป่วย

- (3) ระดับการรับรู้ถึงมลภาวะทางเสียง
- (4) ระดับการรับรู้ถึงความสะอาด ภาพวาดตามกำแพง การเสื่อมพังของ
ของใช้สาธารณะ
- (5) ระดับความพอใจด้านสถานที่ที่ใช้เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ
- (6) ระดับความพอใจด้านการให้บริการด้านสุขภาพ
- (7) ระดับการรับรู้ถึงความไม่เท่าเทียมกันด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและ
สังคม
- (8) ระดับความพอใจด้านการให้บริการด้านการศึกษา
- (9) ระดับการรับรู้ด้านอาชญากรรม ความปลอดภัย การตกเป็นเหยื่อ
- (10) ระดับความพอใจด้านความสะดวกในการเดินทาง
- (11) ระดับความรู้สึกปลอดภัยในละแวกบ้าน
- (12) ระดับความพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กๆ

2.3.4. มิติและองค์ประกอบด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม, เครือข่ายทางสังคม, การช่วยเหลือทางสังคม (Social Interaction, Social Network, Social Support) ประกอบด้วย 9 ดัชนี คือ

- (1) ระดับความใกล้ชิดกับเพื่อนและญาติ
- (2) คุณภาพหรือความถี่ในการติดต่อกับเพื่อน ครอบครัว เพื่อนบ้าน
- (3) ระดับการรับรู้ถึงข้อจำกัดในการติดต่อกับเพื่อนและญาติ
- (4) ระดับการพึ่งพาบุคคลภายนอกครอบครัว
- (5) ระดับการได้รับการช่วยเหลือหรือคำแนะนำในการเลี้ยงดูเด็ก
- (6) ความถี่(จำนวน)ในด้านเครือข่ายทางสังคม
- (7) ความถี่(จำนวน)ในด้านเครือข่ายทางสังคม โดยเฉพาะเวลารว่างจากงาน
- (8) ระดับการรับรู้ถึงบรรทัดฐานของการช่วยเหลือทางสังคม
- (9) ระดับความสัมพันธ์ทางสังคมในสถานที่ทำงาน

2.3.5 มิติและองค์ประกอบด้านความไว้วางใจ, การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน, ความสมานฉันท์ทางสังคม (Trust, Reciprocity, Social Cohesion) ประกอบด้วย 8 ดัชนี คือ

- (1) ระดับความพึงพอใจในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น
- (2) ขนาด(พื้นที่)ของชุมชน
- (3) ระดับความเชื่อมั่นต่อสถาบันสาธารณะและการให้บริการสาธารณะ
- (4) ระดับความไว้วางใจในบุคคลอื่น
- (5) ระดับการรับรู้ถึงความเท่าเทียมของชีวิต รวมถึงการรับรู้ถึงความ
แปลกแยกของคนอื่น

- (6) ระดับความเชื่อมั่นในโครงสร้างทางการเมือง
- (7) ระดับความไว้วางใจต่อสังคมโดยรวม
- (8) ระดับการรับรู้ถึงค่านิยมร่วม และความไว้วางใจได้เชื่อถือได้

2.4 ข้อมูลดัชนีทุนทางสังคมในประเทศออสเตรเลีย

จากการศึกษาเอกสาร Measuring Social Capital in Five Communities in NSW พบว่า การศึกษาทุนทางสังคมในประเทศออสเตรเลียประกอบด้วย 8 มิติ โดยองค์ประกอบในแต่ละมิติก็คือ ตัวมิติเอง ด้วยเหตุนี้จึงมี 8 องค์ประกอบ โดยในแต่ละองค์ประกอบจะประกอบไปด้วยดัชนีต่างๆ รวม 31 ดัชนี ดังนี้

2.4.1 มิติและองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่น (Participation in local community) ประกอบด้วย 5 ดัชนี คือ

- (1) ระดับการเคยช่วยเหลือชุมชนท้องถิ่นในฐานะอาสาสมัคร
- (2) ระดับความถี่ในการเข้าร่วมประชุมท้องถิ่นในรอบ 6 เดือน
- (3) จำนวนที่เป็นสมาชิกในกลุ่มหรือองค์การ
- (4) จำนวนการเป็นกรรมการในกลุ่มหรือองค์การใด
- (5) จำนวนที่เคยเข้าร่วมในกิจกรรมชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาในกรณีฉุกเฉินในรอบสามปีที่ผ่านมา

2.4.2. มิติและองค์ประกอบด้านความพยายามทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น (Proactively in a Social Context) ประกอบด้วย 6 ดัชนี

- (1) ความถี่ในการเก็บขยะของคนอื่นในที่สาธารณะ
- (2) จำนวนที่เคยออกไปนอกชุมชนเพื่อเยี่ยมครอบครัว
- (3) ระดับในการรับรู้สถานที่ที่จะหาข้อมูล
- (4) ระดับการมีอิสระในการที่จะแสดงออก ถ้าไม่เห็นด้วยกับเสียงส่วนใหญ่
- (5) ระดับความปรารถนาที่จะหาทางออกที่เป็นกลาง ถ้ามีข้อถกเถียงกับเพื่อนบ้าน
- (6) จำนวนการริเริ่มทำสิ่งใหม่ในที่ทำงาน ทั้งที่ไม่มีใครเคยร้องขอให้ทำ

2.4.3. มิติและองค์ประกอบความรู้สึกไว้วางใจและปลอดภัย (Felling of Trust and Safety) ประกอบด้วย 5 ดัชนี

- (1) ระดับความรู้สึกปลอดภัยเมื่อเดินถนนคนเดียวในตอนกลางคืน
- (2) ระดับความรู้สึกเห็นด้วยว่าคนส่วนใหญ่ไว้วางใจได้
- (3) จำนวนที่ท่านช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีความเดือดร้อน
- (4) ระดับความเชื่อมั่นในด้านความปลอดภัยในชุมชน

(5) ระดับความผูกพันในชุมชนว่าคือบ้านของท่าน

2.4.4 มิติและองค์ประกอบความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (Neighbourhood Connections) ประกอบด้วย 5 ดัชนี

- (1) ระดับการรับรู้ด้านการได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน
- (2) ระดับความสามารถในการขอร้องให้เพื่อนบ้านดูแลเด็ก ๆ ให้ได้
- (3) ความถี่ในการไปเยี่ยมเยียนเพื่อนบ้านในสัปดาห์ที่ผ่านมา
- (4) ความถี่ในการไปเยี่ยมเพื่อนหรือคนรู้จัก เมื่อออกไปซื้อของใช้ในชุมชน
- (5) ความถี่ที่ได้ให้ความช่วยเหลือเพื่อนบ้านที่เจ็บป่วย ในรอบหกเดือนที่ผ่านมา

2.4.5 มิติและองค์ประกอบด้านสายสัมพันธ์กับเพื่อนและครอบครัว (Family and Friends Connections) ประกอบด้วย 3 ดัชนี

- (1) ความถี่ในการโทรศัพท์คุยกับเพื่อน ในสัปดาห์ที่แล้ว
- (2) จำนวนคนที่คุยด้วยเมื่อวานนี้
- (3) จำนวนคนที่ไม่ใช่คนในครอบครัวที่ได้ทานอาหารเที่ยงหรือเย็น ตลอดจนสัปดาห์

2.4.6 มิติและองค์ประกอบด้านความทนทานต่อความแตกต่าง (Tolerance of Diversity) ประกอบด้วย 2 ดัชนี

- (1) ระดับการยอมรับในการมีวัฒนธรรมที่หลากหลาย
- (2) ระดับการรับรู้ด้านการมีความสุขที่ใช้ชีวิตท่ามกลางกลุ่มบุคคลที่มีวิถีชีวิตที่แตกต่างกันไป

2.4.7 มิติและองค์ประกอบด้านคุณค่าของชีวิต (Value of Life) ประกอบด้วย 2 ดัชนี

- (1) ระดับการรับรู้ต่อตนเองว่ามีคุณค่าต่อสังคม
- (2) ระดับความพอใจในสิ่งที่ชีวิตที่เป็นอยู่

2.4.8 มิติและองค์ประกอบด้านสายสัมพันธ์ในที่ทำงาน (Work Connections) ประกอบด้วย 3 ดัชนี

- (1) ระดับการรับรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่สถานที่ทำงานได้ตั้งอยู่
- (2) ระดับการยอมรับว่าเพื่อนร่วมงานเป็นเพื่อนของท่านด้วย
- (3) ระดับการรับรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน

2.5 ข้อมูลดัชนีทุนทางสังคมของประเทศอินโดนีเซีย

จากการศึกษาจากเอกสาร Social Capital, Household Welfare and Poverty in Indonesia พบว่าการศึกษาด้านทุนทางสังคมในประเทศอินโดนีเซีย ได้มีการแบ่งออกเป็น 6 มิติที่สำคัญ โดยองค์ประกอบในแต่ละมิติก็คือตัวมิติเอง ด้วยเหตุนี้จึงมี 6 องค์ประกอบ โดยในแต่ละองค์ประกอบจะประกอบไปด้วยดัชนีต่างๆ รวม 14 ดัชนี คือ

2.5.1. มิติและองค์ประกอบด้านจำนวนกลุ่มที่ครัวเรือนเป็นสมาชิกในชุมชน (Density of Membership) ประกอบด้วย 1 ดัชนี

- (1) จำนวนกลุ่มที่ครัวเรือนเป็นสมาชิก

2.5.2 มิติและองค์ประกอบด้านความแตกต่างและความเหมือนของกลุ่ม (Heterogeneity Index) ประกอบด้วย 8 ดัชนี คือ

- (1) ระดับความรู้ด้านความแตกต่างระหว่างเพื่อนบ้าน
- (2) ระดับความรู้ด้านความแตกต่างระหว่างหมู่บ้าน
- (3) ระดับความรู้ด้านความแตกต่างระหว่างอาชีพ
- (4) ระดับความรู้ด้านความแตกต่างระหว่างสถานะทางเศรษฐกิจ
- (5) ระดับความรู้ด้านความแตกต่างระหว่างศาสนา
- (6) ระดับความรู้ด้านความแตกต่างระหว่างเพศ
- (7) ระดับความรู้ด้านความแตกต่างระหว่างอายุ
- (8) ระดับความรู้ด้านความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษา

2.5.3 มิติและองค์ประกอบด้านการเข้าร่วมประชุม (Meeting Attendance) ประกอบด้วย 1 ดัชนี คือ

- (1) จำนวนเฉลี่ยในการเข้าประชุมกลุ่มในรอบสามเดือน

2.5.4 มิติและองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision Making) ประกอบด้วย 1 ดัชนี คือ

- (1) ระดับความสนใจด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของกลุ่มที่เป็นสมาชิก

2.5.5 มิติและองค์ประกอบด้านการจ่ายเงินให้กับกลุ่มที่เป็นสมาชิก (Membership Dues) ประกอบด้วย 2 ดัชนี คือ

- (1) จำนวนเงินที่จ่ายให้กับกลุ่มหรือชุมชน
- (2) จำนวนวันที่สละให้กับกลุ่มหรือชุมชน

2.5.6 มิติและองค์ประกอบด้านการกำหนดทิศทางชุมชน (Community Orientation) ประกอบด้วย 1 ดังนี้ คือ

(1) จำนวนโครงการที่ชุมชนริเริ่มจัดตั้งและจัดการกันเอง

3. การเปรียบเทียบมิติทุนทางสังคม

จากการศึกษาข้อมูลด้านมิติทุนทางสังคมในประเทศต่าง ๆ สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่น่าสนใจคือ แนวทางการศึกษาทุนทางสังคมของประเทศไทยได้มีมิติทุนทางสังคมที่พัฒนามาจากแนวทางของ World Bank เป็นหลัก ด้วยเหตุนี้ แนวทางในการเปรียบเทียบมิติทุนทางสังคมระหว่างประเทศต่าง ๆ จึงจะใช้แนวทางของ World Bank เป็นหลักในการเปรียบเทียบ เพื่อศึกษาว่า มิติทุนทางสังคม ที่ประเทศต่าง ๆ ได้ศึกษานั้น มีความเหมือนหรือแตกต่างอย่างไร

ตารางการเปรียบเทียบมิติทุนทางสังคม

มิติ (Dimensions)	World Bank	สศช. (ร่าง)	สหรัฐฯ	อังกฤษ	ออส เตอเรเลีย	อินโด นีเซีย	ความถี่
1. มิติด้านกลุ่มและเครือข่ายทางสังคม	*	*	*	*	*	*	6
2. มิติด้านความไว้วางใจ และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน	*	*	*	*	*	*	6
3. มิติด้านกิจกรรมร่วม และความร่วมมือ	*	*	*	*	*	*	6
4. มิติด้านข่าวสารและการสื่อสาร	*	*	*	*	*		5
5. มิติด้านการรวมกลุ่มทางสังคม เข้าร่วมงาน สังคม และความขัดแย้งและความรุนแรง	*	*	*	*	*	*	6
6. มิติด้านอำนาจหน้าที่ และกิจกรรม ทางการเมือง	*	*	*	*	*		5

องค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศมีแนวโน้มมีความเห็นร่วมกันในการกำหนดมิติของทุนทางสังคม โดยมีความเห็นร่วมกันอย่างเป็นเอกฉันท์ในมิติด้านกลุ่มและเครือข่ายประชาคม มิติด้านความไว้วางใจและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มิติด้านกิจกรรมและความร่วมมือ มิติด้านการรวมกลุ่มทางสังคม เข้าร่วมงานสังคม และความขัดแย้งรุนแรง ส่วนอีกสองมิติคือ มิติด้านข่าวสารและการสื่อสาร และมิติด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมืองนั้นมีเพียงประเทศอินโดนีเซียประเทศเดียวที่ไม่ได้กำหนดไว้ในมิติของทุนทางสังคม

กลุ่มและเครือข่ายทางสังคมนั้นถือว่าเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างทุนทางสังคม เพราะทำให้สมาชิกในสังคม มีเครื่องมือและโอกาสในการนำไปพัฒนาตนเอง ชุมชน และสังคม ขณะที่ความไว้วางใจและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเปรียบเสมือนสิ่งที่เชื่อมโยงให้สมาชิกกระทำกิจกรรมด้วยความรู้สึกที่ไม่ต้องกังวลหรือกลัวการถูกทรยศหักหลัง และยังเป็นพลังในการขับเคลื่อน การดำเนินงานของกลุ่มให้บรรลุประสิทธิผลต่อไป

กิจกรรมและความร่วมมือนั้น เป็นรูปธรรมที่ทำให้ทุนทางสังคมมีการสะสมและพัฒนาขึ้นไปได้อย่างเข้มแข็ง สำหรับการรวมกลุ่มทางสังคม เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงภาวะการณอยู่ร่วมกันอย่างมีความสมานฉันท์ ขณะที่ความขัดแย้งและความรุนแรง หากสังคมใดมีสิ่งเหล่านี้ดำรงอยู่ย่อมส่งผลด้านลบต่อทุนทางสังคม

ข่าวสารและการสื่อสารนั้นเป็นช่องทางในการขยายโอกาส ขณะที่อำนาจหน้าที่ และกิจกรรมทางการเมืองเป็นการสะท้อนให้เห็นบทบาทของรัฐและประชาชน รวมทั้งทำให้ทราบถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนด้วย หากรัฐกับประชาชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ร่วมมือซึ่งกันและกัน ก็ย่อมทำให้ทุนทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น

4. กรอบแนวคิดมิติต่างๆ ของทุนทางสังคม

1 มิติกลุ่มและเครือข่าย กลุ่มเป็นแหล่งที่ปัจเจกชนเข้ามาดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ภายใต้เป้าประสงค์ร่วมกัน กลุ่มเป็นแหล่งให้สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และเมื่อกลุ่มมีการเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่นๆ ก็ก่อให้เกิดเป็นเครือข่ายระหว่างกลุ่มและสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งเป็นการขยายโอกาสในการแสวงหาแลกเปลี่ยนและช่วยเหลือทั้งในด้านข้อมูลข่าวสาร และทรัพยากรอื่นๆ ที่ส่งเสริมให้กลุ่มขยายตัวและเกิดความเข้มแข็งขึ้นมา

2 มิติความไว้วางใจและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การดำเนินกิจกรรมในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสังคม การเมือง และเศรษฐกิจของชีวิตครอบครัว กลุ่ม และสังคม จะมีความสงบสันติ ยั่งยืน และเกิดความเจริญเติบโตได้เมื่อสมาชิกมีความไว้วางใจและกัน และมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญให้กับกิจกรรมเหล่านั้น

3 มิติกิจกรรมและความร่วมมือ การเข้าร่วมกิจกรรมของส่วนรวมในชุมชนของปัจเจกชน เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงบรรทัดฐานของชุมชนนั้นว่ามีความเข้มแข็งหรืออ่อนแอ ชุมชนที่มีบุคคลเข้าร่วมกิจกรรมมากย่อมแสดงให้เห็นว่ากฎเกณฑ์หรือบรรทัดฐานของชุมชนได้รับการยึดถือและปฏิบัติตามอย่างเข้มแข็ง

4 มิติความสมานฉันท์ทางสังคม การอยู่ร่วมกันในสังคม และความขัดแย้ง

และความรุนแรง ความสมานฉันท์ทางสังคมเป็นสิ่งที่ทำให้ทราบถึงระดับการยอมรับในความหลากหลายด้านชนชาติและเชื้อชาติ มีการไปมาหาสู่กันหรือการเข้าร่วมในประเพณีต่างๆ ของชุมชนที่ตนเองสังกัด ส่วนความขัดแย้งและความรุนแรงนั้น เป็นเงื่อนไขด้านลบที่บั่นทอนทุนทางสังคม

5 มิติอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง ความเป็นอิสระในการตัดสินใจ

กำหนดการดำเนินชีวิตของตนเอง การตระหนักในความสำคัญที่ตนเองมีต่อชุมชนและสังคม ความสามารถในการต่อสู้กับความไม่เป็นธรรมที่ได้รับ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การตอบสนองต่อปัญหาของชุมชนจากเจ้าหน้าที่บ้านเมือง และความซื่อสัตย์สุจริต ย่อมชี้ให้เห็นว่าประชาชนมีอำนาจ มีความหมายและมีความหวังต่อระบบการเมือง อันเป็นรากฐานที่ทำให้ทุนทางสังคมมีความแข็งแกร่งขึ้น